

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	30.09.2024, Narva
Koostaja ametinimetus ja nimi:	ringkonnaprokurör Kaidi Kahu
Ametiasutuse nimi:	Viru Ringkonnaprokuratuuri II osakond
Kriminaalasja number:	21233000830
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 121 lg 1
Kahtlustatava nimi (isikukood):	X.X. (xxxxxxxxxxx)

Viru Ringkonnaprokuratuuri menetluses on kriminaalasi nr 21233000830, milles X.X. kahtlustatakse KarS § 121 lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises. Nimelt kahtlustatakse X.X. selles, et ta lõi 06.08.2021 kella 00.00 – 00.20 paiku Narvas X tn X asuva baari Imbis ees X.X. pudeliga vastu pead, mille tagajärjel X.X. kukkus. Seejärel lõi X.X. kannatanut veel jalgadega keha ja pea piirkonda. Oma käitumisega tekitas X.X. kannatanule füüsilist valu ja tervisekahjustuse – haava pea tagaosas. Seega kahtlustatakse X.X. KarS § 121 lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises, s.o teise inimese tervise kahjustamises ja valu tekitavas kehalises väärkohtlemises.

Kriminaalasja raames on X.X. talle süüks arvatava kuriteoepisoodi osas kahtlustatavana üle kuulatud. 13.12.2023 toimunud ülekuulamisel, kus talle esitati kahtlustus X.X. röövimises, tunnistas X.X. oma süüd selles, et kasutas füüsilist vägivalda X.X. suhtes, kuid tegi seda oma sõnutsi sõbranna kaitseks. 21.12.2023 toimunud kahtlustavana ülekuulamisel, kus X.X. esitati täpsustatud kahtlustus KarS § 121 lg 1 järgi, tunnistas ta, et pani toime kehalise väärkohtlemise.

KrMS § 201 lg 2 sätestab, et kui prokuratuur leiab, et isikut, kes pani kuriteo toime vähemalt neljateist-, kuid alla kaheksateistaastasena, saab mõjutada karistust või KarS §-s 87 ettenähtud mõjutusvahendit kohaldamata, võib prokuratuur kriminaalmenetluse lõpetada, isikut hoiatada ning vajaduse korral kohaldada tema nõusolekul KrMS § 201 lg 2 p-des 1-6 sätestatud kohustusi. KrMS § 201 lg 3 järgi määrab prokuratuur kohustuste täitmiseks kuni 10 kuu pikkuse tähtaja. Kui tähtaja jooksul kohustusi ei täideta, võib prokuratuur kriminaalmenetluse uuendada.

Järelikult tuleb sel alusel kriminaalmenetluse lõpetamiseks esmalt tuvastada, et kahtlustatav oli teo toimepanemise aegu 14-18-aastane ning seejärel hinnata, kas toimepanijat on võimalik mõjutada hoiduma edasistest õigusrikkumistest karistust või KarS §-s 87 ette nähtud mõjutusvahendit kohaldamata. Alaealise toimepandud süüteole reageerides on määrav tähtsus toimepanija isikul, mitte niivõrd tema toimepandud teol ning esmatahtsad on eripreventiivsed kaalutlused (RKKKo 3-1-1-43-06 p 13.1). KrMS § 201 lg 2 ei sea kriminaalmenetluse lõpetamise lubatavust sõltuvusse süüdlase süü suurusest, vaid eeldab ainult soodsat prognoosi toimepanija edasisele õiguskuulekale käitumisele.

X.X. oli 06.08.2021 vägivallategu toime pannes 15-aastane (sünd. 22.09.2005), seega on esimene eeldus KrMS § 201 lg 2 alusel menetluse lõpetamiseks täidetud. Samuti leiab prokuratuur, et teda on võimalik mõjutada edaspidi õiguskuulekalt käituma ilma kriminaalasja kohtusse saatmata. Esiteks oli X.X. teo toimepanemise ajal noores eas. See annab aluse väita, et tema arusaam ühiskonnas välja kujunenud normidest ja võime mõista oma käitumise keelatus olid seetõttu veel täielikult välja kujunenemata. Menetluse käigus kogutud tõendid viitavad, et X.X. ei paistnud teo toimepanemise ajal mõistvat, et kannatanu löömine ei ole ühiskondlikult aktsepteeritav viis tekkinud erimeelsuse lahendamiseks. Diana Suvorova oli oma ütluste kohaselt vägivallategu toime pannes alkoholijoobes. Kahtlustatava isikut arvestades on prokuratuur arvamusel, et sarnaste sündmuste edasiseks

vältimiseks on kõige tõhusam suunata X.X. loobuma kuriteoni viinud riskikäitumisest ja mitte kohaldada tema suhtes kriminaalkaristust.

Teisalt märgib prokuratuur sedagi, et kõnealune sündmus leidis aset enam kui kolme aasta eest. Prokuratuur ei pea otstarbekaks ega X.X. suhtes õiglaseks tema asja kohtusse saatmist põhjusel, et õiguskaitseasutustel kulus asja lahendamiseks tavapärasest kauem aega ja kahtlustatav sai vahepeal täisealiseks. Teisisõnu ei ole põhjust reageerida menetletavale kuriteole rangemalt võrreldes olukorraga, kus asi oleks lahendatud kiiremini. Lisaks võib esmajoones eripreventiivsetest kaalutlustest lähtuda ka noore täiskasvanu, mitte ainult alaealise toimepanija puhul (KarS § 87 lg 7).

Eelneva pinnalt leiab prokuratuur, et sobiv viis X.X. poolt toime pandud kuriteole reageerimiseks ei ole mitte tema kriminaalkorras karistamine, vaid talle KrMS § 201 lg 2 alusel kohustuse määramine. Kriminaalkaristus küll kinnitaks X.X. tema käitumise keelatust, kuid ei kõrvaldaks kuriteoni viinud kasvatuslikke ja käitumisalaseid puudujääke. Kuna sobiv kohustus on võimalik määrata ka prokuratuuril, ei ole vajadust asja KarS § 87 alusel kohtusse saatmiseks. Selliselt on täidetud KrMS § 201 lg 2 kohaldamise eeldused.

Arvestades teo toimepanemise asjaolusid ja kahtlustatava isikut, leiab prokuratuur, et lisaks X.X. hoiatamisele on vajalik talle määrata ka kohustus, mis suunaks teda edaspidi õigusrikkumistest hoiduma. Kahtlustatavale on kohane määrata mitte niivõrd karistuslik, vaid kasvatuslik ehk edaspidist õiguskäitumisele tagav kohustus. Prokuratuuri hinnangul viis 06.08.2021 baari juures võõra inimese suhtes vägivalla tarvitamiseni eeskätt X.X. puudulik oskus tekkinud probleemsituatsioonis sobivat lahendust leida ning lahendada konflikte ühiskonnas aktsepteeritud viisil. Nende oskuste arendamiseks on sobiv suunata X.X. individuaalsetele riske maandavatele vestlustele. Vestlustel osaledes on X.X. võimalik spetsialisti abil analüüsida ja mõtestada, millised riskitegurid selliste olukordadeni võivad viia ja kuidas neid olukordi edaspidi vältida. Sellise kohustuse abil on võimalik saavutada alaealiselt süüteo toimepannud isiku suhtes toimetatava kriminaalmenetluse peamine eesmärk – vältida edasisi õigusrikkumisi täiskasvanueas.

Eeltoodu alusel ja juhindudes KrMS § 201 lg-st 2 ja 206, ringkonnaprokurör

määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 21233000830 menetlus X.X. suhtes ning hoiatada teda.

2. Määratud kohustuse liik ja tähtaeg:

X.X. (elukoht X) on kohustatud KrMS § 201 lg 2 p 6 alusel osalema riske maandavatel vestlustel, mille viib läbi Tallinna Vangla Viru kriminaalhooldusosakond. Vestluste arvu, toimumisajad, teemad ja mahu määrab vestlusi läbi viiv kriminaalhooldusametnik. Kriminaalhooldusosakonna poolt määratud arv vestlusi peab olema läbitud hiljemalt 30.03.2025.

3. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei ole kohaldatud.

4. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: DVD-plaat politsei vormikaamera salvestisega – jätta KrMS § 126 lg 3 p 1 alusel kriminaaltoimiku juurde.

5. Andmekogus ABIS ja riiklikus süüteomenetluse biomeetriaregistris sisalduvate andmete kustutamine: X.X. 13.12.2023 kogutud andmed jätta riiklikesse registritesse.

6. Kriminaalmenetluse kulud: vandeadvokaat Oleg Gorškaljovi tasu X.. riigi õigusabi osutamise eest kogusummas 414.30 eurot – jätta KrMS § 183 lg 1 alusel riigi kanda.

7. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata saata: kannatanule X.X.; X.X. endale ja tema kaitsjale v.adv Oleg Gorškaljovile antakse määruse koopia prokuratuuris koha peal allkirja vastu kätte.

Lõpetamise määrus edastada ka Tallinna Vangla Viru Kriminaalhooldusosakonnale.

8. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul Viru Ringkonnaprokuratuuri Narva osakonnas (Koidula 3a, Narva). Kui füüsilisest isikust kannatanu ei valda eesti keelt, võib ta kümne päeva jooksul taotleda kriminaalmenetluse lõpetamise määruse sisust arusaamiseks selle teksti tõlkimist emakeelde või keelde, mida ta valdab.

9. Vastavalt KrMS § 201 lõikele 4 on alaealisena kuriteo toimepannud isikule selgitatud kuriteo tunnustega teo olemust ja kriminaalmenetluse lõpetamise alust. X.X. seaduslikule esindajale kuriteo tunnustega teo olemust ja kriminaalmenetluse lõpetamise alust ei selgitata, kuna X.X. on määruse koostamise ajal täisealine ja tal pole enam seaduslikku esindajat.

Edasikaebamise kord

Vastavalt KrMS § 207 lõigetele 2 ja 3 võib kannatanu põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul esitada kaebuse Riigiprokuratuurile, mille asukoht on Wismari 7, Tallinn 15188 (info@prokuratuur.ee).

Kaidi Kahu

Mulle on selgitatud kuriteo tunnustega teo olemust ja kriminaalmenetluse lõpetamise alust. Mulle on selgitatud, et kui ma tähtaegselt kohustust ei täida, võib prokuratuur kriminaalmenetluse uuendada. Olen menetluse lõpetamise ja määratud kohustusega nõus ja olen saanud kätte kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia:

/nimi, allkiri, kuupäev/

Kriminaalmenetluse lõpetamise läbirääkimistest võttis osa X.X. määratud kaitsja vandeadvokaat Oleg Gorškaljov.

Toimingus osales tõlk Inga Kaljus, kes on KrMS § 161 lõike 6 kohaselt kohustatud tõlkima kõik menetlustoimingusse puutuva täpselt ja täielikult ning hoidma saladuses talle tõlkimisel teatavaks saanud andmeid. Teda on hoiatatud, et oma ülesannetest alusetu keeldumise ja teadvalt valesti tõlkimise eest vastutab ta KarS §-de 318 ja 321 järgi.
